

Oslo, 15. april 2021

Multiconsult

ved Vegard Meland, vegard.meland@multiconsult.no

kopi: Bærum kommune, post@baerum.kommune.no og OOFs
medlemsorganisasjoner

Høringsuttalelse til:

PLANPROGRAM FOR UTVIDELSE AV STEINBRUDET PÅ

STEINSHØGDA

Oslo og Omland Friluftsråd (OOF) er paraplyorganisasjon for 43 medlemsorganisasjoner og 14 medlemskommuner i Oslo og Viken, deriblant Bærum kommune. Vårt hovedformål er å ivareta natur- og friluftslivet i regionen.

En utvidelse av Franzefoss`steinbrudd på Steinshøgda i Marka i Bærum til nærmere det dobbelte av hva det er i dag, vil være et stort naturinngrep og vil true viktige friluftsjnteresser i Bærum. Kommunen har selv klassifisert området som «svært viktig» for friluftslivet.

OOF synes det er underlig at departementet i 2016 var enig med Fylkesmannen «*om at en utvidelsen vil få negativ påvirkning på friluftslivet i Marka*», mens de i 2020 mente det motsatte «*at tiltaket ikke vil gi vesentlige negative konsekvenser for friluftsliv og naturopplevelse*».

Departementet uttrykker i vedtaket fra 2020 tvil om markaloven overhode gir hjemmel til å utvide et eksisterende steinbrudd som ligger utenfor Marka, inn i Marka. Departementet kommer til at loven gir hjemmel. Når det er såpass stor tvil om tiltaket overhodet har hjemmel, må imidlertid dets mulige negative konsekvenser for friluftslivet, og hvor viktig tiltaket ellers er for samfunnet, vurderes særlig nøye før en eventuell tillatelse kan gis. OOF stiller spørsmål ved om saksgangen så langt har sikret dette.

OOF er i stor grad fornøyd med planprogrammet, konsekvensutredning og utredningsbehovet som er beskrevet her. Men, ettersom dette er et stort og irreversibelt naturinngrep, så påpeker vi et behov for å dokumentere behovet og for å utrede alternative løsninger til å utvide steinbruddet inn i Marka – et området vernet for friluftsliv, idrett og naturopplevelse.

ET IRREVERSIBELT NATURINNGREP I MARKA KREVER EN SÆRDELES GOD BEGRUNNELSE

Et steinbrudd er et spesielt alvorlig inngrep i naturen ettersom det er helt irreversibelt. Naturen fjernes og kan aldri komme tilbake. I tillegg ligger området i Marka som er vernet for inngrep og utbygging av hensyn til friluftsliv, idrett og naturopplevelse. OOF mener derfor at et slikt tiltak krever en særdeles god og grundig begrunnelse.

Gjennom prosessene knyttet til dette tiltaket har det også vært mye usikkerhet knyttet til hvor lenge den nåværende steinressursen vil vare. Ved forrige kommuneplanrullering i 2016 ble den anslått til 40 år, mens den 4 år seinere var redusert til å kunne vare i kun 10-12 år. Denne vinglingen krever en grundig utredning.

I tillegg til utvinning av steinressursen, så vektlegges anlegges betydning for å kunne ta imot og videreforedle de økende mengder steinmasser fra diverse infrastrukturtiltak i Bærum og regionen forøvrig. Dette er en kjent problemstilling for OOF og vi forstår utfordringen. Samtidig mener OOF at denne utfordringen må kunne løses uten å beslaglegge arealer i Marka.

KOMMENTARER TIL PLANPROGRAMMET OG KONSEKVENsutredNINGEN

OOF har følgende kommentarer til kapittel 5.10 *Naturressurser* og til 5.10.2 *Utredningsbehov*. OOF støtter i hovedsak det som står om utredningsbehov, men vi vektlegger følgende:

- Steinressursen samfunnsmessige betydning må dokumenteres. Hvor avgjørende er den og kan den f.eks. erstattes av andre.
- Planen må undersøke og dokumentere hvor lenge den nåværende steinressursen kan vare (og ikke bare den nye steinressursen).
- Planen må kartlegge og dokumentere alle alternative produksjonssteder og evt. import av steinressursen.
- Planen må undersøker grundig og dokumentere alternativer til å ta imot eksterne steinmasser, asfalt og betong fra andre prosjekter i Bærum og regionalt.

ET SVÆRT VIKTIG OMRÅDE FOR FRILUFTSLIVET

I Bærum Kommunes kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder fra 2017 framkommer det at dette området har fått den høyeste verdien for friluftslivet; Svært viktig (A). I verdsettingen kommer det fram at området brukes mye, har høye opplevelsesverdier for friluftslivet og er relativt inngrepsfritt.

Steinshøgda ligger høyt, har utsikt, flott natur og Vintermyrene. Det er derfor det er etablert en blåmerket sti og en rødmerket tospors skiløype gjennom området. Dette er ferdselsårer for friluftslivet fra bebyggelsen, Stein gård, Øverland og innover i Bærumsmarka. Bærum Turlag skriver i e-post at dette er «*meget brukte*

skiløyper» og Skiforeningen skildrer på sin hjemmeside skiløypene slik: «Løypen starter ved Gamle Ringeriksvei på vestsiden av Stein gård. Herfra er det jevn stigning i 2 km. På et av høydedragene er det fin utsikt østover.» Fordi skiløypa starter høyt og går høyt er den mer snøsikker enn noen av de andre løypene i Bærumsmarka.

I kort avstand fra området er det svært befolkningsrike områder som for eksempel Bekkestua, Bærums Verk og Østerås. Ved Stein gård er det flere populære utfartsparkeringsplasser, og Bærum Turlag skriver i en e-post at «det vil være en meningsløshet å risikere å måtte ofre skiløyper og stier i områder der det er bra dekning av parkeringsplasser.»

I Klima- og Miljødepartementets (KLD) avslag fra 2016 viste de til «fylkesmannens vurderinger om at utvidelsen vil få negativ påvirkning på friluftslivet i Marka, både på sti og løype som ligger rett i nærheten.» Sett i et slikt lys, er derfor KLDs snuoperasjon i forhold til friluftslivet underlig. De slår altså, i sin uttalelse fra 18. mars 2020, fast at: «Departementet finner at tiltaket ikke vil gi vesentlige negative konsekvenser for friluftsliv og naturopplevelse.»

De avbøtende tiltakene som departement foreslår er god sikkerhet (gjerder?) ved skiløyper og stier langs steinbruddet, omlegging av sti i nordenden og anleggelse av en bred vegetasjonsskjerm langs steinbruddkanten. OOF støtter selvfølgelig disse, men kan ikke se at dette skulle være avgjørende for KLDs snuoperasjon.

KOMMENTARER TIL PLANPROGRAMMET OG KONSEKVENsutREDNINGEN

Når det gjelder planprogrammet, konsekvensutredningen og utredningsbehov i kapittel 5.4 til 5.6 så har OOF følgende kommentarer:

Forurensning/støv

Planen påpeker støv og støvflukt som et problem. OOF ber om at støv/støvflukts betydning for friluftsliv, natur og vassdrag undersøkes og dokumenteres.

Støy og rystelser

OOF er godt fornøyd med at støyretningslinjene i T-1442 legges til grunn og at støyens betydning for friluftslivet skal undersøkes, men mener at rystelser også bør tas med. I tillegg mener vi at støy og rystelsers betydning for natur, dyre- og fugleliv også bør undersøkes og dokumenteres.

Friluftsliv

OOF er godt fornøyd med at tiltakets konsekvenser for friluftsliv skal utredes og at det presiseres at en med friluftsliv mener «alle typer rekreasjonsbruk av Marka, eksempelvis ski- og fotturer, orientering, sykling og alle typer trening». Som nevnt tilsier det at området er klassifisert som «særlig viktig» for friluftslivet, og den rettslige usikkerhet om lovgrunnlaget, at utredningen her må være særlig grundig.

NATURMANGFOLDET OG LANDSKAPSBILDE

Et steinbrudd innebærer et stort og uopprettelig sår i landskapet. For landskapsbilde, naturmangfoldet og naturopplevelsen vil en utvidelse av steinbruddet ha store negative effekter. En viktig naturtype vil forsvinne og to andre ligger tett på planområde.

Særlig den regionalt viktige naturtypen, Vintermyrene, bør kartlegges grundig. Den vil ligge ca 10 meter fra bruddkanten og en kan tenke seg en grunnvannsendring som et mulig scenario her. Det vil kunne få alvorlige konsekvenser for naturverdiene i dette verdifulle sumpskogområdet.

KOMMENTARER TIL PLANPROGRAMMET OG KONSEKVENsutREDNINGEN

Når det gjelder planprogrammet, konsekvensutredningen og utredningsbehov i *kapittel 5.7* til *5.8* så har OOF følgende kommentarer:

Grunnvannsforholdene

OOF foreslår at det i tillegg til kartlegging av naturverdier og landskap også dokumenteres eventuelle endringer i grunnvannsforholdene. Her må en også foreslå aktuelle tiltak for å redusere et evt. problem.

Naturmangfold

Her viser planen til naturmangfoldlovens §§ 8-12, til at områdets naturverdier er kartlagt i 2018 og at forurenset overvann skal undersøkes/kartlegges. OOF er fornøyd med dette, men påpeker altså et behov for å undersøkes evt. grunnvannsendringer og effekter på naturverdiene.

Landskapsbilde

Landskapsbilde påvirkes ved at bruddområdet utvides og synligheten øker. OOF støtter derfor opplegget her med å dokumentere både nær- og fjernvirkning av tiltak.

Med vennlig hilsen
Tom Fremstad
Generalsekretær

Johan Hval
Rådgiver